

Fedme hos barn risikofaktor for diabetes

Nedsatt glukosetoleranse ble påvist hos en firedel av en gruppe barn og ungdom med fedme i USA.

Overvekt og fedme er et tiltakende helseproblem i den vestlige verden, både blant barn og voksne. Økningen i insidensen av type 2-diabetes er bl.a. knyttet til økt forekomst av fedme i befolkningen.

I en studie i USA med 55 barn (4–10 år) og 112 ungdommer (11–18 år) med fedme (kroppsmasseindeks mer enn 30 kg/m²) ble det funnet nedsatt glukosetoleranse hos henholdsvis 25 % og 21 % (1). Klinisk asymptomatisk type 2-diabetes ble påvist hos fire av ungdommene (4 %). Konsentrasjonsnivåene av insulin og C-peptid var sterkt forhøyet og insulinresistens størst hos dem med redusert glukosetoleranse. Insulinresistens var den beste prediktor for nedsatt glukosetoleranse. Funnene var uavhengig av etnisk bakgrunn.

– Funnene bekrefter tidligere funn om høy forekomst av nedsatt glukosetoleranse blant barn og ungdom med fedme, sier professor Pål Rasmus Njølstad ved Barneklippen, Haukeland Sykehus. Studien viste at verken grad av overvekt eller positiv familieanam-

nese på diabetes var signifikante risikofaktorer for nedsatt glukosetoleranse.

– Imidlertid omfattet studien bare personer med svært uttalt overvekt, og det er mulig at andre faktorer ville spilt inn dersom man også hadde inkludert personer med mindre grad av overvekt, sier han.

– Forebygging og behandling av type 2-diabetes representerer en enorm medisinsk og helsepolitisk utfordring, men erfaringen er at forebygging av overvekt hos barn er vanskelig å oppnå. Påvisning av insulinresistens kan være en måte å identifisere dem som har nedsatt glukosetoleranse og særlig høy risiko for å utvikle diabetes, sier Njølstad.

– Petter Jensen Gjersvik, *Tidsskriftet*

Litteratur

1. Sinha R, Fisch G, Teague B, Tamborlane WV, Banayias B, Allen K et al. Prevalence of impaired glucose tolerance among children and adolescents with marked obesity. *N Engl J Med* 2002; 346: 802–10.

Leger kommuniserer bedre etter kurs

Onkologer som deltok på kurs i kommunikasjon fikk bedre ferdigheter i å snakke med pasienter, viser en ny britisk studie.

Få leger har formell trening i kommunikasjon, og en gruppe engelske forskere undersøkte derfor om kurs ville ha effekt på kommunikasjonsferdigheter. 160 onkologer fra 34 kreftsentre deltok. Kurset varte i tre dager og inneholdt strukturert tilbakemelding, videoopptak, rollespill, interaktive demonstrasjoner og diskusjon. Legene ble filmet på to tidspunkter: ved starten av studien og tre måneder etter kurset. Kontrollgruppen bestod av leger som ikke deltok på kurs.

Leger som deltok på kurs fikk signifikant bedre objektive kommunikasjonsferdigheter. De brukte flere fokuserte og åpne spørsmål, uttrykte mer empati og responderte mer på pasientens signaler enn legene i kontrollgruppen.

– Disse resultatene er gledelig for oss som har trodd og hevdet at kurs i kommunikasjon for leger er viktig både for pasientene og legene. Spesielt er det verdt å legge merke til at legene som gjennomgikk kurset ble mer empatiske i sin kontakt med pasientene, sier

professor Erik Wist ved Onkologisk avdeling, Ullevål universitetssykehus.

– I Norge og Norden har vi lenge vært opptatt av kommunikasjonslæring. Nordisk Cancer Union startet kurs for overleger i 1991. I 1997 tok Den Norske Kreftforening over ansvaret i Norge, og en rekke norske leger som arbeider med kreft har gjennomført kursene. I tillegg er kurset Kommunikasjon og etikk obligatorisk i utdanningen av spesialister i onkologi.

– Kommunikasjon må bli et naturlig tema i den kliniske hverdag, at man skaper et klima hvor det å ta opp kommunikasjonsproblemer og strategier er like naturlig som å diskutere et røntgensvar, mener Wist.

– Erlend Hem, *Tidsskriftet*

Litteratur

1. Fallowfield L, Jenkins V, Farewell V, Saul J, Duffy A, Eves R. Efficacy of a Cancer Research UK communication skills training model for oncologists: a randomised controlled trial. *Lancet* 2002; 359: 650–6.

Uventet utslett ved borreliose

Borreliose, eller Lymes sykdom, er den vanligste vektorbårne sykdommen i USA (*Ann Intern Med* 2002; 136: 421–8). I forbindelse med en vaksineutprøving fulgte man 118 pasienter med erytema migrans. Diagnosen var fastslått ved hjelp av dyrking eller polymerasekjederekasjonstest. Hos bare 9 % av pasientene hadde utslettet den karakteristiske sentrale oppklaringen; diffust erytem forekom i de fleste tilfellene. Artikkelen gir gode beskrivelser av de vanligste symptomene ved borreliose.

Sterkere med ACE-hemmere

ACE-hemmere kan forsinke aldersbetinget reduksjon i fysisk funksjon (*Lancet* 2002; 359: 926–30). 641 eldre kvinner med hypertensjon ble gruppert etter hva slags type antihypertensiv behandling de fikk. Etter tre år hadde deltakerne som fikk kontinuerlig behandling med ACE-hemmere, signifikant lavere reduksjon i muskelstyrke og gangfart enn dem som hadde brukt samme medikamentet sporadisk eller annen type antihypertensjonsmiddel.

Kortisonabletter ved lungesarkoidose

Studier på effekten av kortikosteroider ved lungesarkoidose må ta høyde for at det ofte forekommer spontan bedring, og for at effekten er avhengig av symptomene ved behandlingsstart (*JAMA* 2002; 287: 1301–7). I en britisk metaanalyse tilfredsstilte bare åtte av 150 publikasjoner inklusjonskriteriene. På grunnlag av disse åtte studiene fant man en signifikant effekt av perorale kortikosteroider etter behandling i tre til 24 måneder. Pasientene fikk færre symptomer, og røntgenbildene viste bedring. Det finnes ikke data om at inhalasjonssteroider har effekt ved pulmonal sarkoidose.

Statiner reduserer bruddrisiko

En undersøkelse av 1 375 kvinner i Australia tyder på at bruk av statiner kan redusere risikoen for brudd (*Arch Intern Med* 2002; 162: 537–40). Blant de 573 som hadde gjennomgått et brudd i løpet av de siste to årene, var det 16 som brukte statiner, mot 53 av de 802 øvrige (oddsratio 0,40; 95 % KI 0,23–0,71). Forskjellen kunne ikke forklares bare ut ifra en eventuell effekt på beinmineraltetthet. Sannsynligvis endrer statinene også beinsubstansens kvalitet.

– Ragnhild Ørstavik, *Tidsskriftet*